

Talousarvio 2024 ja taloussuunnitelma 2025 - 2026

Kh 27.11.2023 § 218
216/02.02.00/2023

Valmistelija

hallintojohtaja Päivi Huhtala

Kuntalain (410/2015) 110 §:n mukaan:

”Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja –suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja –suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Taloussuunnitelman tasapainossa voidaan ottaa huomioon talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Tässä määräajassa tulee kattaa myös talousarvion laadintavuonna tai sen jälkeen kertynyt alijäämä. Kuntarakennelaissa tarkoitetun uuden kunnan alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa kuntajaon muutoksen voimaantulosta. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan. [\(21.5.2021/419\)](#).

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota.”

Kunnanhallitus on hyväksynyt 19.6.2023 Talousarvion 2024 ja taloussuunnitelman 2025 – 2026 laadintaohjeen. Ohjeen mukaan valiokunnat antavat talousarvioehdotuksensa 27.10.2023 mennessä ja hallitus käsittelee sen marraskuussa ja valtuusto joulukuussa. Valiokunnat ovat määräajassa toimittaneet talousarvioesityksensä.

Ohjeen mukaan toimialojen tuli laatia talousarvio vuodelle 2024 vuoden 2022 tilinpäätöksen mukaisesti pois lukien palkat sivukuluineen. Talousarvioesityksessä tulee kuitenkin huomioida kustannuspaikkatasolla toiminnallisen muutoksen vaatima määrärahatarve joko lisäävästi tai vähentävästi.

Sivistystoimen oleelliset toiminnalliset muutokset ja tavoitteet:

- kunnan opetushenkilöstön virkarakenteen tarkastelu ja uusiminen jatkuu
- tiedottaminen ja uusien työntekijöiden huolellinen perehdyttäminen
- opiskeluhuollon vahvistaminen; varhainen puuttuminen sekä opiskeluhuollon hankkeet

- sähköisen hyvinvointisuunnitelman vuosittainen raportointi

Investointilistalle sivistystoimi ehdottaa seuraavia kohteita:

- Prosentti taiteeseen –hanke. Taidetta on tarkoitus sijoittaa luontoon ja ulkoalueille; suunnitelmissa on mm. Välijoen kanavapuiston alue, yhteiskoulun ja kirjaston piha-alue ja/tai Nissintien urheilualue. Yhteensä 50.000, josta avustusta 25.000 euroa. Hanke käynnistyy vuoden 2023 lopulla, mutta kustannukset aiheutuvat lähes kokonaan vuodelle 2024.
- Länsirannan koulun älynäyttöjen hankinta opetukseen kuten kaikilla muilla kouluilla sekä lukiorakennuksen info-tv-systeemi kuten uuden koulun puolella. Yhteensä 12.000 euroa.
- Lukion lattiaremonttien yhteydessä Kielistudion rakennelmat puretaan ja opetustila joudutaan kalustamaan uudelleen; opetustilan kalustaminen xx.xxx. euroa (luku ilmoitetaan kun saadaan tarjous).

Tekninen valiokunta on hyväksynyt viranhaltijoiden esittämän talousarvion seuraavilla lisäyksillä/muutoksilla:

- Yksityistieavustukset 55.000 euroa
- Peruskorjausavustukset 15.000 euroa (määräraha lisäyksen jälkeen 30.000 euroa)
- Päiväkotirakennuksen kunnossapito 10.000 euroa
- Rakennusvalvonta/viranhaltijoiden palkat 35.000 euroa

Lisäksi tekninen valiokunta päättää poistaa Invest Oy:n henkilöstökuluihin varatun määrärahan. Muilta osin tekninen valiokunta hyväksyy osaston käyttötalousarvioehdotuksen sekä toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2024 ja esittää niiden edelleen hyväksymistä kunnanhallitukselle ja kunnanvaltuustolle.

Kehitysvaliokunnan talousarvioesityksessä merkittävimmät menoerät ovat JPYP:n jäsenmaksu sekä markkinointiin varattu määräraha.

Talousarvioon on varattu määräraha geoparkin toimintaan.

Edunvalvontaan on varattu uutena määrärahana yhden osa-aikaisen vakituisen toimistosihteerin palkka.

Valiokuntien käsittelyn jälkeen talousarvio 2024 oli reilusti alijäämäinen, joten johtoryhmä linjasi, että talousarviota tulee tarkastella vielä kriittisesti niin, että talousarvio saadaan lähelle 0-tulosta.

Johtoryhmän linjauksen mukaisesti talousarvioesitykseen tehtiin seuraavat muutokset:

- Palkkoihin tehty 3,8 prosentin korotusvaraus pienennettiin 2,8 prosenttiin. Kaikkia palkkavarauksia ei pienennetty, jos säästöä oli saatavissa muista kuluista. Palkkojen vähennys vaikuttaa myös sivukuluihin.
- Tekninen toimi teki n. 50.000 euron leikkauksen menoista
- Sivistystoimi teki n. 20.000 euron leikkauksen menoista
- Elinkeinotoimen markkinointirahasta vähennettiin 10.000 euroa
- Vapaa-aikatoimi leikkasi kustannuksista noin 10.000 euroa.

Johtoryhmä korosti, että kyseessä on väliaikainen ratkaisu ensi vuodelle ja tilannetta tarkastellaan uudelleen vuoden 2025 talousarvion valmistelun yhteydessä.

Talousarvion toimintatuotoiksi on arvioitu 3.766.113 euroa ja toimikuntakuluiksi -11.228.861 euroa, toimintakatteeksi muodostuu -7.462.748 euroa. Verotuloiksi on varovaisuusperiaatteella arvioitu 5.795.00 euroa ja valtionosuuksiksi 3.141.990 euroa. Korkokuluiksi on arvioitu 395.200 euroa ja poistoiksi 1.070.842 euroa. Tilikauden ylijäämäksi on arvioitu 11.350 euroa.

Tämän hetkisen tilanteen mukaan valtionosuudet vuodelle 2024 ovat vielä epäselvät, mutta sekä VM että Kuntaliitto tulevat lähipäivinä julkaisemaan uudet valtionosuuslaskelmat. Tällä on merkitystä niin vuodelle 2024 kuin myös suunnitelmavuosille 2025 – 2026.

Investointien kokonaismenoiksi on arvioitu 2.807.500 euroa ja tuloksi 484.000 euroa, nettoinvestoinnit ovat yhteensä 2.323.500 euroa.

Rahoituslaskelman mukaan uutta pitkäaikaista lainaa otetaan 1.691.308 euroa ja pitkäaikaisia lainoja lyhennetään 450.000 euroa.

Henkilöstösuunnitelman mukaan henkilöstömäärässä ei tapahdu merkittäviä muutoksia.

Taloussuunnitelmavuosien 2025 ja 2026 arviointi on erittäin haasteellista sekä vero- että valtionosuuksien osalta. Näitä tullaan tarkastelemaan uudelleen sen jälkeen kun saadaan tarkempaa tietoa valtionosuuksista vuosille 2024 – 2026. Verotulot on arvioitu Kuntaliiton arvion mukaisesti.

Esityslistan oheismateriaalina on jaettu Lappajärven kunnan talousarvio 2024 ja taloussuunnitelma vuosille 2025 ja 2026.

Kunnanhallituksen kokoukseen on kutsuttu asiantuntijoina sivistysjohtaja, tekninen johtaja ja vapaa-aikasihteri.

Esittelijä	Kunnanjohtaja Sami Alasara
Päätösehdotus	Kunnanhallitus hyväksyy omalta osaltaan talousarvion 2024 ja taloussuunnitelman 2025 – 2026 ja esittää sen edelleen kunnanvaltuustolle hyväksyttäväksi.
Päätös	Talousarvioon tehdään korjaukset taloussuunnitelmavuosien 2025 ja 2026 valtionosuuksiin VM:n uusien laskelmien mukaisiksi. Muilta osin kunnanhallitus hyväksyi päätösehdotuksen. Hallintojohtajalle annettiin valtuudet tehdä tarvittavat muutokset talousarvioon.
Lisätietoja antaa	Kj Sami Alasara puh. 044-3699 611, s-posti sami.alasara(at)lappajarvi.fi